

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKIF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

6 International Health Sciences and Life CONGRESS

Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi

ABSTRACT BOOK

02 - 05 March 2023

 ihslc.mehmetakif.edu.tr [ihslc2023](https://www.instagram.com/ihslc2023)

ABSTRACT BOOK

EDITED BY

ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT

ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ

IHSLC

2023

**2023
BURDUR**

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)**02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY**

This book is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher.

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Published, March 2023

www.ihsic.mehmetakif.edu.tr

ihsic@outlook.com

IHSLC
2023

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)**02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY****ORGANIZATION COMMITTEE****HONORARY PRESIDENT****PROF. DR. ADEM KORKMAZ** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY RECTOR***CONGRESS PRESIDENT****ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY***MEMBERS OF THE ORGANISATION COMMITTEE**PROF. DR. EMRAH ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- *ADNAN MENDERES UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. MELDA SOYSAL TOMRUK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ENES AKYÜZ- *SAĞLIK BİLİMLERİ UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. MUSTAFA KILINÇ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY MASTER*ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. HALİL İBRAHİM TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. DENİZ TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. YAĞMUR AYDIN ARIKAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER ALİ SERT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

MASTER STUDENT MUSTAFA KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

SCIENTIFIC SECRETARY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

IHS LC
2023

ADVISORY BOARD

- PROF. DR. DURMUŞ ACAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MEHMET KARACA - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ÖMER TEKŞEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HAKAN ÖNER - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEVİL ATASOY - *ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. AYKUT ÖZDARENDELİ - *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZLEM ÖZMEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ZAFER ÖZYILDIZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA DOĞA TEMİZSOYLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ALİ REHA AĞAOĞLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - *SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZGECAN KORKMAZ AĞAOĞLU-*BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MURAT KAYALAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. AFŞİN GÜNGÖR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. FİRDEVİS SAVİ ÇAKAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HASAN YASAN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA YILDIZ- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEMRA KILIÇ - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. EMİNE EFE - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. NALAN TÜZMEN - *DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. GAMZE EKİNCİ - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - *GİRNE AMERİKAN UNIVERSITY*

PROF. DR. KURTULUŞ ÖNGEL – *İZMİR KATİP ÇELEBİ UNIVERSITY*

PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*

PROF. DR. AYŞE GÜL MUTLU GÜLMEMİŞ - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

DOÇ. DR. AFŞİN EMRE KAYIPMAZ - *TC SAĞLIK BAKANLIĞI KORONAVİRÜS BİLİM KURULU*

SCIENTIFIC BOARD *

PROF. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

PROF. DR. MUSTAFA LAMBA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- ADNAN MENDERES UNIVERSITY

PROF. DR. ŞERİFE EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI - ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ALİ MURAT ALPARSLAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. FATMA FİLİZ ARI – AHİ EVRAN UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÜLKÜ BAYHAN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. GÜL ERGÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. PINAR GÜL- ATATÜRK UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. IŞIL KALAYCI- SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SARP KAYA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. YAHYA ÖZTÜRK- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SADIK YÜKSEL SIVACI- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÖZLEM TAGAY- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. HALİL YALÇIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ZERİN YEŞİL ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. RAFET AYDIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BURCU BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. NAZİFE BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İLKAY BOZ - AKDENİZ UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE CEYLAN- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MERVE ÇAMLIBEL – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ENDAM ÇETİNKAYA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BEKİR ÇETİNTAV - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE DARGA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İŞİL AÇIK DEMİRCİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAADET ÇÖMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BELGİN DİLMEN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ELÇİN ÜLKER EFTELİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GÖZDE EDE - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. LEVENT ELMAS – İZMİR BAKIRÇAY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SEMA ÖZMERT ERGİN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERAP GÖKÇE ESKİN - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SÜLEYMAN FAKİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAVAŞ VOLKAN GENÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇIĞDEM GÜN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. AYSUN GÜZEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İNCİ BAŞER KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ŞEVKİNAZ KONAK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MURAT ABDULGANİ KUŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE MERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÖZGÜR ÖNAL – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HALİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERPİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERCAN ÖZBEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN – SİNOP UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. DİLEK SAĞIR - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DERYA ŞAHİN - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVİNÇ SÜTLÜ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. EMİNE HİLAL ŞENER – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SİBEL ŞENTÜRK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. HACER TEKERCİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NURTEN TERKEŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MURAT TOMRUK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. İBRAHİM KUBİLAY TÜRKAY – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NEVİN USLU – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. SABRİYE UÇAN YAMAÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. BANU ASLAN YILMAZ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

*** The Scientific Committee is listed alphabetically by surname.**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. MURAT BEDANOKOV - MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSSIA

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ, KKTC

PROF. DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; MONTENEGRO

ASSOC. PROF. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ALBANIA

ASSOC. PROF. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

ASST. PROF. DR. HOSSEIN ASGAR POUR – ÇOMÜ, TURKEY

ASST. PROF. DR. MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. ALDONA MIGALA-WARCHOL - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUTE, LITHUANIA

LECTURER REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

AWARD BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA (PRESIDENT OF THE AWARD BOARD)

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU

PROF. DR. FERDİ BAŞTÜRK

PROF.DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT

DR. MIKAS BALKEVICIUS

Sözel Bildiri

KANSER TEDAVİSİ İLİŞKİLİ MUKOZİT/STOMATİT GELİŞEN KANSER HASTALARINDA SEMPTOM TRİYAJI

Arife ALTIN ÇETİN¹, Hicran BEKTAŞ²

*1 Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye,
arife.altin@antalya.edu.tr*

2 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, hbaydin@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Kanser tedavisi ilişkili oral mukozit/ağız yaraları/stomatit, hastalarda ağrı, yemek yememe, kilo kaybı, lokal enfeksiyon gibi sorunlara yol açarak oral kaviteyi ve tüm gastro-intestinal sistemi olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte şiddetli mukozit, kanser hastalarının yalnızca yaşam kalitesini değil aynı zamanda tedavi sonuçlarını olumsuz etkilemekte, hastanede kalış süresinin uzamasına neden olmakta ve kanser yükünü de arttırmaktadır.

Sağlık alanındaki tele-teknolojik yeniliklerden birisi olan telefonla semptom triyajı uygulaması, hastalar ve sağlık profesyonelleri için büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Bu uygulama yeterli desteği olmayan (öz-bakım yetersizliği, bakım verenin yardım eksikliği ve/veya hastane, klinik ve kanser tedavi merkezlerine erişimi sınırlı olan vb.) ya da kanser ve tedavi nedeniyle semptom yaşayan kanser hastalarının bakımında ve gerekli kaynaklara yönlendirilmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Telefonla semptom triyajı uygulamasında sorunların çözümünde kanıt temelli semptom triyaj protokolleri/rehberleri kullanılmaktadır. Onkoloji hemşireleri kanser hastalarına uzaktan telefonla destek sağlayarak semptomun değerlendirilmesi, triyaj yapılması ve semptom yönetimine rehberlik eden bu protokolleri kullanmaktadırlar.

Ağız yaraları/stomatit Yönetim Rehberi, kemoterapi tedavisi uygulanan kanserli hastalarda uzaktan telefonla destek sağlamak üzere ağız yaraları/stomatit değerlendirilmesi, triyajı ve yönetiminde yol gösteren bir rehberdir. Rehberde öncelikle semptom ayrıntılı bir şekilde tanımlanmakla birlikte ağız yaraları/stomatit yaşayan bireyin adı, soyadı, cinsiyeti, arama tarih ve saati yer almaktadır. Ağız yaraları/stomatit Yönetim Rehberi beş bölümden oluşmaktadır:

1. Ağız yaralarının şiddetini değerlendirme: Bu bölümde ağız yaralarının şiddeti ve ağız yaraları nedeniyle yaşanan endişe düzeyi değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak yara/ülser/bülün ne kadar olduğu, kanamanın, ağrının, kırmızı ya da beyaz düzensiz alanların, ağız kuruluşunun olup olmadığı, yeme-içmeye ilişkin sorun yaşayıp yaşamadığı, bir-iki hafta

İNinde istemsiz kilo kaybının olup olmadığı, nefes almaya ilişkin sorun yaşıyıp yaşamadığı ve ağız yaralarının evde/işte günlük işlerini etkileyip etkilemediği sorgulanmaktadır.

2. Ağız yaralarının şiddetine göre semptom yönetimi için hasta triyajı: Oral mukozit/stomatite ilişkin hasta sorgulandıktan sonra bireyin verdiği cevaplar doğrultusunda mukozit 1-Hafif, 2-Orta ve 3-Şiddetli olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda: mukozit hafif ise hastalarda öz bakım stratejileri ve ilaç kullanımı sorgulanmaktadır. Mukozit orta düzeyde ise hastalarda öz bakım stratejileri ve ilaç kullanımı sorgulanmakta ve hastalar mukozit/stomatit kötüleşirse, yeni bir semptom oluşursa ya da herhangi bir gelişme yoksa 12-24 gün içerisinde tekrar araması önerilmektedir. Oral mukozit şiddetli düzeyde ise acil tıbbi yardıma başvurması konusunda yönlendirilmektedir.

3. Ağız yaraları için kullanılan reçeteli/reçetesiz ilaçları ve/veya bitkisel takviyeleri inceleme: Bireyin kullandığı reçeteli/reçetesiz ilaç ve/veya bitkisel takviyeler sorgulanmaktadır.

4. Öz-bakım stratejilerini inceleme: Bu bölümde ağız yaralarına yönelik alınabilecek önlemler, mukozit/stomatit geliştiğinde yapılan uygulamalar sorgulanmakta ve mukozite yönelik bireyin talebi doğrultusunda detaylı bilgilendirme sağlanmaktadır.

5. Semptom triyaj planı: Bu bölümde ise mukozit yaşayan birey ile kararlaştırılan triyaj planı yer almaktadır. Birey kararlaştırılan plan doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Sonuç olarak, bu uygulama kanser tedavisi ilişkili oral mukozit/stomatit yaşayan kanser hastalarının onkoloji hemşiresine telefonla ulaşmalarında, gereksinimlerine yönelik kanıt dayalı “Ağız Yaraları/Stomatit Yönetim Rehberi” doğrultusunda yönlendirilmelerinde, gerekli durumlarda sağlık kuruluşlarına başvurmalarında, kanser tedavisi ilişkili oral mukozitin/stomatitin evde telefon desteği ile yönetilmesinde, öz-bakım gücünün ve yaşam kalitesinin artırılmasında hasta ve ailelerine olumlu katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mukozit, rehber, telefonla triyaj uygulaması